

6. Terrorangrebet 9/11

Vi er ved den 11. September 2001 World Trade Center er ved at styrte sammen og dermed forandre verden sig for altid.

Anders Agner. Er det korrekt? Ja, det må man sige. Det var den dag i både USA og resten af verden forandrer sig i den retning, som vi den dag i dag kender det.

Du lytter til Made in America når USA forandrer Danmark i det her program om terrorangrebet i 2001.

"President Kennedy died at 1 pm"

"Our war on terror begins with Al Qaeda"

USA er verdens mest magtfulde land. På tværs af Atlanten kan det der sker i USA, forandre Danmark. I "Made in America: når USA forandrer Danmark", tager vi ti afgørende øjeblikke i USA's historie og går tæt på, hvordan begivenhederne forandrede Danmark og verden omkring os. De to faste medvirkende i programmet er Anders Agner, der er chefredaktør på kongressen.com, og Peter Henningsen, der er historiker og museumschef fra Frilandsmuseet. Din vært er Lasse Charlie Pedersen.

Peter Henningsen terrorangrebet i 2001 har forandret verden på så utrolig mange måder, men vi har valgt at fokusere på, at det lærte os at være bange igen. Hvad betyder det?

Ja, angsten fra den kolde krig, kan man sige kom tilbage, men den kom tilbage på en anden måde. Altså efter Murens fald havde vi jo en utrolig stor optimisme. Op gennem 90'erne, så sker det her den 11. September 2001. Angsten er tilbage, men forskellen er, at den angst vi havde i 60'erne, 70'erne og 80'erne for atombomben, var en form for abstrakt angst. Det var de her fæle russere, og måske kom bomben en dag, og hvis den kom, så kom den så hurtigt, at vi nok ikke nåede at opfatte noget som helst, så var vi udslettet. Det kunne vi jo trøste os med. Den angst, der kommer efter 11. September, er en helt anden slags angst for det er paranoia. Det er, at det pludselig er det en angst for muslimer. Det er jo det, der sker ikke, og de er jo iblandt os. Så på den måde er fjenden iblandt os. Pludselig bliver vi bange for folk med langt sort skæg og gevanter, hvad vi jo ikke var tidligere. Det er jo ødelæggende i virkeligheden.

Ja, og vi bliver vel i virkeligheden bange for at sætte os ind i bussen eller gå ind på Nørreport Station. Vi bliver bange for naboen.

Ja, vi bliver bange for at tage S-toget. Vi bliver bange for at køre under Storebælts tunnelen. Vi bliver bange, når vi ser en efterladt taske i toget eller på banegården. Det er en lammende angst, som kommer i tiden efter 11. September. Den klinger selvfølgelig af igen på et tidspunkt, men jeg husker det meget, meget levende

Og Anders Agner man må give dig.

Du er ekspert i amerikansk politik. Det her med, at frygten kommer tilbage i det danske samfund, eller generelt i vestlige samfund. Hvordan forandrede det vores forhold til USA?

Det gør, at vi rykker endnu tættere sammen med amerikanerne. Netop på grund af det, der skete 11. september. Altså måske allerbedst illustreret gennem de ord, som Poul Nyrup Rasmussen, der var statsminister 11. september 2001, sagde, at nu stod vi skulder ved skulder med amerikanerne, og det må man sige. Det gjorde vi jo også, så vi var jo med da man så gik de ind i Afghanistan og gik målrettet efter Osama Bin Laden og Al Qaeda netværket og implicit også Taliban, som jo havde holdt hånden over AL Qaeda regimet. Så det er klart, det gjorde, at vores i forvejen gode og tætte forhold måske blev endnu tættere, og vi kom til at stå med Nyrups ord skulder ved skulder

Inden vi går videre med at se på, hvad der skete med det danske samfund efter terrorangrebet 11. September. Så lad os lige hoppe en tur tilbage i tiden og huske på, hvad skete der lige præcis i de år?

11. september 2001 står mejslet ind i historiebøgerne.

USA blev ramt af en række terrorangreb, blandt andet mod World Trade Center i New York, hvor to kaprede fly blev fløjet ind i bygningerne, også Pentagon blev ramt af et kapret fly. Et fjerde fly, united 93 styrtede ned i Pennsylvania, efter at passagerer og ansatte på flyet gik til modangreb på terroristerne.

Angrebet fik Bush til at blæse til krig mod Afghanistans Talebanstyre og al-Qaeda.

Og også mod Saddam Hussein's Irak,

Danmark gik med i koalitionen og blev dermed krigsførende nation igen.

Peter Henningsen, du talte før om den frygt, der glider ind i det danske samfund. Én ting var selvfølgelig, at vi kunne blive bange, når vi skulle hoppe ind i bussen, eller vi skulle køre over Storebælt, som du siger men i vores i vores dagligdag. Hvordan ændrer den vores måde at agere på?

Men den ændrer vel vores måde at agere på den måde, at vi bliver mere opmærksomme på, hvilke mennesker vi var sammen med. Jeg talte før om paranoia, så vi begynder at bemærke forskellene mellem os. Altså hvordan er de klædt? Ser de skumle ud? Har de mærkelige tasker med – altså der er bare en paranoid stemning, og det er jo også her, kan man vel sige groft sagt, at angsten for islam begynder. Der begynder at blive drevet en kile ned mellem os og det man kalder første, anden, tredje generations indvandrere. Pludselig bliver det et tema, og at det hele bliver skærpet. Retorikken begynder at blive hård på en måde, som den ikke var tidligere.

Du er tidligere politisk journalist, Anders, og det er du jo delvis stadig nu er det bare amerikansk politik. Men det falder sammen med, kan man sige folketingsvalget i 2001 og et systemskifte, der kommer der også?

Ja, det er jo ikke nogen hemmelighed Poul Nyrup Rasmussen på det tidspunkt er en ganske presset statsminister. Efterløns sagen, som har martret det meste af den valgperiode, som så nærmer sig afslutningen. Gør at han står med ret begrænsede muligheder for genvalg. Men da terrorangrebet kommer den 11. September 2001, der i kølvandet derpå, så er der den her landsfader stemning, som opstår rundt om Nyrups statsministerpost, og det er med det afsæt, at han en måneds penge efter 11. september angrebet udskriver folketingsvalg i Danmark til afholdelse den 20. November 2001. Det er klart, at der er ingen tvivl om at Nyrup Han prøvede i al fald at løfte valgkampen på baggrund af det, der var sket i USA, og det her med, at vi skulle holde sammen med Danmark, at vi skulle holde fast i det sikre osv. Hans modstander Anders Fogh Rasmussen fra Venstre. Jamen han fik så afmonteret den cirka halvanden dag eller sådan noget lignende inde i valgkampen, da han i Go Morgen Danmark uden Nyrup ved sin side fordi han var taget til Geneve for at mødes med Kofi Annan i hovedet. Det handlede ikke om de bonede gulve. Det handler om danskernes valgkamp, og så blev det et klassisk indenrigspolitisk valg, som vi kendte det. Men det er klart. Det var medvirkende også til at påvirke begivenheder i dansk politik på det

tidspunkt, fordi det kom til at blive en del i hvert fald en del af afsættet til den folketingsvalgkamp, som vi så havde i efteråret 01.

Ja og vel også et retorik skifte i måden, man kunne tale om hinanden på og tale om indvandrere på.

Det er klart. Der var på det tidspunkt ikke en terrorfrygt i Danmark, og den kom jo i forlængelse af det Peter var inde på før, den kom jo, og vi kan alle sammen huske, hvordan det gang på gang var sådan så man tænkte Uha Hvad sker der nu, nu nævnte du selv Nørreport før, alle de gange når at, at der af den ene eller anden grund var behov for at spærre Nørreport af og bomberyddere måtte ud, fordi der var nogen, der havde glemt en rygsæk eller havde glemt en kuffert, eller hvad det nu måtte være. Det skete jo ofte og efterhånden som terroren rykkede fra USA til Europa. Både med angrebet i Madrid, på Atotche banegården i marts 2004 og også et par år senere med bus bomberne i London i sommeren 2007. Jamen, vi har set det her nogle gange, og det gjorde selvfølgelig også, at de år her. Jamen, så bliver terrorfrygten også endnu mere udtalt i Danmark. Og det her spørgsmål omkring at føle os trygge og føle os sikre fuldstændig på samme måde, som det pludselig blev katapulteret op på prioritetslisten i USA. Så blev det det altså også i Danmark.

I USA ser man jo, at det religiøse bliver meget, meget vigtigt med virkelig, at det religiøse højre buldrer buldrer frem Her. Peter du har været inde at sige noget om, at det er faktisk omkring denne her begivenhed, at man faktisk ser, at det religiøse bliver, at det glider tilbage ind i det danske samfund.

Ja, fordi hvis jeg ser tilbage på min opvækst, var religion jo aldrig et tema. Og det var sådan, at hvis nogle bekendte sig som religiøse som kristne, så så man jo nærmest lidt ned på dem som nogle stakler, der sad og spillede på guitar og sang henne i kirken. Men det ændrer sig pludselig. Religion blev pludselig noget, eller religiøse bliver noget, man kan være. Og hvis man ser på den måde, mange af de især de fundamentalistiske muslimer er religiøse på, så er det jo nærmest en slags He-man religion. Det er jo stærke mænd med Kalashnikover altså Rambo typer. Det er sejt at være religiøs, og det smitter også af på det danske samfund, at vi begynder at kunne tale, italesætte os selv som religiøse uden at være sådan nogle guitarspillende fjollerikker i Pinsekirken. Undskyld, men altså at religion bliver til noget andet og bliver noget, man skal tage

alvorligt. Altså i 80'erne. Der var ingen, der tog sådan noget som religion alvorligt. Det var ikke et tema. Og slet ikke i politik. Men det bliver altså vedkommende især efter 2001, og det er jo hos os endnu.

Udenrigsministeren på dette tidspunkt ved terrorangrebet 2001, det er Mogens Lykketoft. Vi har spurgt ham, hvordan det var at være udenrigsminister på det tidspunkt.

Man plejer jo som udenrigsminister at være lidt forud med internationale begivenheder end de fleste. Og her var vi jo faktisk fuldstændig på samme niveau alle sammen. Vi kunne sidde inde i Udenrigsministeriet og se CNN og prøve at forstå, hvad der foregik. Jeg kom ilende fra et møde Da vi fik besked om, at der et fly der var røget ind i World trade center men der troede vi vi tænkte Jamen, det var måske de her små turist fly, der var ved en fejltagelse ramte bygningen, men i samme øjeblik vi kom ind på kontoret, gik det andet rutefly ind i World Trade Center, og så var der ikke nogen som helst tvivl om, at dette her var terror. Men der var tvivl om, det var Hvem var det egentlig? Hvor meget af det havde vi til gode?

Anders Agner vores udgangspunkt i det her, det er jo frygten. Noget af det vi gør fra dansk side. Det er vel, at vi kryber under amerikansk beskyttelse.

Vi stiller os skulder ved skulder som manden, som Lykketoft var udenrigsminister for, nemlig Nyrup han sagde, at det må man sige, at vi rykker tættere sammen. Netop også fordi i forlængelse af Mogens Lykketofts pointe her, hvis man ikke vidste, hvad det var for en verden, og om der kom mere. Man var simpelthen fuldstændig grundlæggende usikker på det meste. Man fandt hurtigt ud af, at det var bin Laden og al-Qaeda netværket, der stod bag. Men hvad dette her ellers ville føre til, om det var en enkeltstående begivenhed, vi havde set i USA. Eller om der ville komme mere og i hvilket omfang og hvornår. Det vidste man simpelthen ikke. Så derfor rykkede man endnu tættere sammen både Danmark og USA, men i det hele taget i den vestlige verden.

Det her det kommer jo efter en lang, kan man sige sorgløs, sorgløs periode. Det der vel egentlig sker her, det kan godt være at det er amerikanerne der bliver, bliver ramt. Men, men der kommer en følelse i årene efter, at vi er under en eller anden form permanent i krig.

Ja, altså det der bliver kaldt krigen mod terror starter meget, meget kort tid derefter, fordi Bush han skruer gevaldigt op for retorikken... altså Bush har overtaget præsident magten den 20. Januar 2001 i USA, har afløst Bill Clinton, der har siddet de her otte år fra 93 til 01, og Bush har også måttet se, at hele hans politiske projekt bliver fuldstændigt omkalfatret. Han er en rimelig klar indenrigspolitisk orienteret præsident. Og i det øjeblik angrebene finder sted. Jamen, så starter en helt ny virkelighed og dermed også krigen mod terror. Det der sker, er, at Bush han begynder at italesætte den her krig mod terror ret bombastisk. Altså på den måde, at han ganske få måneder efter siger Men enten er du med os, eller også er du med terroristerne. Det kommer meget kort tid efter, at angrebet er sket, og det er der mange også her i Europa, som tager lidt anstød af.

Prøv lige at høre engang, så vi skal nok enes om, at terrorisme er forfærdelig. Men den måde, du prøver at skille os fra hinanden nu, det er det er vi så ikke helt med på. Det er det, der bliver forløberen til den retoriske eskalering hen mod det, som så i marts 2003 bliver til invasionen i Irak, fordi det er ikke nogen hemmelighed, at meget, meget kort tid efter begynder Bushs folk at snakke om, at der er altså også noget galt i Irak. Det er ikke kun i Afghanistan, man skal være, og man skal altså videre til Irak.

Ja for der begynder at brede sig i det danske samfund. Man starter med at stå skulder ved skulder. Vi er de bedste venner i verden, men så begynder der at brede sig en modstand mod USA også?

Ja, fordi den krig, som Bush er ved at kridte banen op til i Irak. Det er ikke nødvendigvis en krig, som man herhjemme kan se den helt store ide med, fordi argumentationen fra Bush administrationens side er, at Saddam Hussein har masseødelæggelsesvåben. Og det er ikke et spørgsmål om hvis, men hvornår han har tænkt sig at bruge dem. Så derfor må man afvæbne ham. Så begynder man så samtidig at snakke om, at han har forbrudt sig mod FN resolutioner gang på gang, og at han ikke vil samarbejde osv. Det betyder så, at man sender våbeninspektører fra FN til Irak for at finde ud af, om der var noget om snakken, har han de her våben. Jeg har for nogle år siden interviewet ham, som man sendte afsted som chef for den her våbeninspektørgruppe, ham der hedder Hans Blix, en svensk diplomat, som Kofi Annan ringer til og sagde, Kan du ikke stå i spidsen for det her? Jeg har brug for en Jeg har tillid til, at han havde tillid til Hans Blix, og Blix fortæller også, da jeg snakker med ham for nogle år siden. Jamen, der var ikke

noget. Han var rundt, og han fik fuld adgang, og der var en stor grad af samarbejdsvilje, og der var ikke noget.

Og jamen, det var så bare ærgerligt, synes man i Bush lejren, fordi de havde allerede truffet deres beslutning. Så da han kom tilbage og sagde til rumsfeld Bushs forsvarsminister, prøv at høre, jeg kan ikke finde noget. Der er ikke noget, så fortalte Blix mig i sin tid. Jamen argumentet han blev mødt med fra rumsfelds side, var, bare fordi du ikke kan finde noget er det ikke det samme som du kan bevise, at der ikke er noget, det indikerer meget tydeligt, omvendt bevisførelse ellers bomber vi dig. Og man kan sige det var også det. Altså bevisførelsen var relativ mangelfuld for nu at være diplomatisk, og det gjorde mange europæiske lande. Store lande, som ellers tidligere havde været med USA i andre sammenhænge. Frankrig blandt andet, men også Tyskland siger, dette der. Det går altså ikke Bush. Det skal vi ikke. Der er ikke skyggen af beviser for, der er i hvert fald ikke grundlag nok for at gøre det her. Der har man så en anden holdning i Danmark, og som en af de få europæiske statsledere valgte Rasmussen som dansk statsminister, vi skal med i den her coalition. Det skete så meget usædvanligt i forhold til dansk udenrigspolitik på et meget spinkelt mandat. Det var faktisk kun VK regeringen og dens støtteparti Dansk Folkeparti, som bakkede op om denne her beslutning. Mogens Lykketoft var på det her tidspunkt oppositionsleder for Socialdemokratiet, og hele den røde blok stemte imod den her krigsdeltagelse. Så på det smalleste tænkelige mandat sendte man danske soldater af sted sammen med amerikanerne.

Der er jo store demonstrationer rundt omkring i landet og selvfølgelig på Christiansborg Slotsplads.

Peter Henningsen denne her modstand, det kan virke modsætningsfyldt. Vi har her vores broder nation, som vi står last og brast med, og medlemmer af NATO sammen med os noget og forholdsvis hurtigt breder der sig en Anti... I al fald en modstand mod USA på nogen måde. Hvordan oplever du det der med, at man blev At man blev modstander egentlig af dem, der lige var blevet ramt af terrorangreb?

Det var jo heller ikke særlig rart. Men når jeg sådan forsøger at tænke tilbage. Så handler det også om, at danskerne er generelt et veluddannet folkefærd, og vi kan faktisk godt tænke selv. Og de toner, der kom fra USA omkring Saddam Hussein, og masseødelæggelsesvåben, kunne vi jo langt hen ad vejen godt gennemskue. Det hænger ikke sammen. Det er ikke logisk. Vi tror ikke på, at Saddam Hussein har

masseødelæggelsesvåben. Vi vil gerne have Saddam Hussein væk. Det har vi sådan set ikke noget imod. Men argumentet bryder man sig ikke om, og det var jo ret hårde toner, der kom fra George Bush. Og det var vel også i denne periode at han meget blev portrætteret som sådan noget Wild West Cowboy fra Texas, som bare kom med sin seksløbere, og så enten er du med os, eller også er du imod os, og det var også det, der ramte os. Vi var nødt til at gå med, så det var en ubehagelig retorik, som var meget fremmed for dansk kultur og den måde, vi normalt taler politik på i Danmark. Og det skabte denne her modstand, også fordi vi ikke troede på argumentet. Så har man ligesom lagt kimen til allerede en lille antiamerikanisme.

Skaber det en grundlæggende mistænksomhed mod amerikanerne? Ja, altså man kan sige, det skabte jo i Danmark en vil jeg sige generel mistænksomhed mod amerikanernes motiver. Hvad er deres motiver for at gå ind i Irak? For det kan ikke være det her med masseødelæggelsesvåben. Det tror vi ikke rigtig på. Så hvad er motivet? Så begynder man at spekulere, er det oliekluder, at det penge. Hvad er det overhovedet for noget? Og allerede dér begynder det at skride. Og så bliver det jo ikke bedre af, at George Walker Bush er republikaner, og danskerne har traditionelt åbenbart en uvilje mod republikanske præsidenter.

Anders, du markerer?

Jamen det er fordi det der er interessant, det er at noget af den måde man talte om det her, det var også meget med. Man egentlig mest af alt tænkte at Bush skulle Ned og gøre farmands arbejde færdig. Det farmand ikke fik klaret nemlig med at få væltet Hussain en gang for alle. Det kan Junior så tage sig af. Det var også noget af det, man kørte på. Så kørte man Som Peter siger på dette med var det et spørgsmål om olie? Hvad var det egentlig, det gik ud på? Og det gennemgribende argument der var for VK regeringens side på det her tidspunkt hvordan det var. Jamen, vi skal. Vi skal gøre det her, fordi han har forbrudt sig Sadam Hussain har forbrudt sig mod FN resolutioner, og det var sådan set rigtigt nok. Det havde han. Det der så bare var argumentet imod det, det var, at det var der altså ret mange, der gennem årene havde gjort. At det ikke havde haft nogen konsekvenser på samme skala som det, der nu er ved at ske nu. Plus at når man hørte... Danmark havde i hvert fald på det tidspunkt en tradition for det, og det har vi jo stadigvæk for at have en rimelig stor grad af tillid til FN og til de folk, der er omkring FN systemet. Og når Hans Blix først kommer hjem som en våbeninspektør og siger, der ikke noget, og Bush han begyndte at køre på at sige, Det er faktisk for jeres skyld i, at

jeg gør det her, og Kofi Annan så sagde, jamen, så må jeg hellere bede dig om at lade være og endte med at sige jamen den her krig er faktisk ikke en legitim krig. Så blev Bush så stiktosset. Men når både Blix og Annan siger som de siger Jamen, så er det klart. Det fik også skepsisen til at stige i Danmark.

Og Peter. Så trækker det vel også nogle linjer tilbage til helt til kan man sige den til den danske fredsbevægelse i forbindelse med Vietnamkrigen? Er det en følelse, der ligger latent i den danske befolkning? Det her med ikke helt kunne stole på amerikanerne?

Der er jo ingen tvivl om, at vi her i Danmark i hvert fald fra afslutningen af Anden Verdenskrig og frem har en form for latent mistænksomhed mod de amerikanske motiver. Vi har en uvilje mod storkapitalismen. Vi har en uvilje mod liberalismen. Ser vi rent kulturelt på det, så er danskerne jo i bondefolk, der tænker snusfornuft, der tænker snusfornuftig bonde retorik. Hvorimod at den amerikanske kultur er jo en iværksætterkultur af selfmade man. Enhver er sin egen lykkes smed. Det er meget, meget langt og fjernt fra traditionel europæisk tankegang, så allerede ligger der. Det gør der i øvrigt også I dag ligger der en latent uvilje mod det amerikanske. Vi ser op til dem, men vi er også enormt skeptiske over for deres værdier.

Terrorangrebet i 2001 bliver det i virkeligheden på en lidt bagvendt måde starten på En anti-amerikansk bølge?

Ja, det kan man godt sige. Det er måske starten på en ny anti-amerikansk bølge, som dog er anderledes end den tidligere.

Hvordan anderledes?

Jamen, den tidligere anti-amerikansk Bølge var jo en venstrefløjs bølge. Det var som du selv nævner, fredsbevægelsen. Det var modstand mod Vietnamkrigen. Vi er tilbage i 70'erne. Det er en helt anden tid med i den kolde krig og øst vest. Det er meget venstreorienteret projekt, anti-amerikanisme i 70'erne og 80'erne. Det er jeg ikke helt sikker på, at det er omkring invasionen i Bagdad i 2003. Der tror jeg ikke, den har helt den samme politiske valør, som den havde tidligere.

Anders Agner. Det virker enormt modsætningsfyldt, at vi starter med det værste terrorangreb på amerikansk grund nogensinde. Vi starter med at stå skulder ved

skulder, som du har fortalt, og så inden for en forholdsvis begrænset årrække. Så bliver det her egentlig til, kan man sige en reel modstand mod amerikanerne og USA?

Jamen, det er netop fordi, at man så hurtigt fra Bushlejren går fra, at det handler om 11. September angrebene, og hvad der efterfølgende er omkring bekæmpelse af Al Qaeda til at det skal handle om Irak og hele den ret mangelfulde bevisførelse, der var omkring det, det er simpelthen det det handler om, fordi den vestlige verden var med USA og med Bush. Uanset at han er republikaner, så var man faktisk med USA dengang i kølvandet på 9/11. Men lige så snart det bliver drejet væk fra at handle om 11. september og det kommer til at handle om Irak i stedet for jamen, så lige præcis som Peter, han er inde på, så begynder denne her skepsis over for amerikanerne at få fat også i den danske befolkning. Og det er vil jeg sige det er ikke uden grund, at Bush i de kommende år derefter også er en meget upopulær præsident blandt danskerne. Det er jo lige før at jeg vil vove påstanden det faktisk først er da Obama, han overtager efter Bush at tilliden i hvert fald i den brede danske befolkning føles genoprettet til USA's lederskab, fordi det simpelthen har forvoldt så stor skade. Det der sker omkring Irak krigen.

Men én ting er, hvordan vi kan man sige vi som bred befolkning, så på det eller mange i den danske befolkning det. Politisk har der vel på intet tidspunkt været slinger i valsen, der har vi vel stået skulder ved skulder.

Fuldstændig jamen Foghs linje var meget klar. Han var med Bush og har også sidenhen i interviews også både i interviews som jeg har lavet og du har lavet med ham været meget klar i mælet omkring det. Jamen, hvis USA bad om, bad om hjælp, jamen så havde vi også fra dansk side en forpligtelse til at hjælpe. Og det var den diskussion, som stadig pågår i dag. Er det tilfældet, altså nu kan man sige den amerikanske præsident, som sidder i øjeblikket Donald Trump har ikke på noget tidspunkt vist nogen speciel lyst til at starte nye krige tværtimod er international politik ikke noget han bruger ret meget tid på. Men den diskussion om, hvorvidt man skal med, hvis Amerika beder om hjælp, eller hvis USA kalder, og man skal med uanset hvad de end kalder om det er i al fald en diskussion, som startede dengang, og som stadigvæk pågår, og som også pågår i årene, der kommer, det er der ingen tvivl om.

Og Peter, så hele vores udgangspunkt det var udover at modstand mod USA flyttede ind i det danske samfund igen. Så noget af det, der flyttede ind i, det var der hvor vi

startede. Der var at frygten flyttede ind. Hvis du kigger op til i dag, hvor, hvor meget fylder den frygt i dag så?

Altså det kommer an på om du tænker...

Jamen har vi givet slip på den, har, har vi givet slip på den der frygten for terror har vi givet slip på frygten for at gå ind i en bus.

Både og. Der er grænser for, hvor lang tid man kan leve i en tilstand af frygt. Det er meget udmarvende og trættende. På et tidspunkt bliver den sådan lidt metaltræt. Der er ikke så meget, der sådan set har ændret sig. Der har været masser af terrorhandlinger, men vi er blevet så vant til frygten, at den nu er blevet en del af vores mentalitet og kultur. Så vi tænker ikke så meget over den mere. Lige nu er det en anden form for frygt, nemlig covid19, der præger os. Der har vi det samme form for hysteri i øvrigt, men hvis vi covid19 bliver her i de næste ti år. Men det... det er også lidt trættende. Så er det bare for at sige, at ja, frygten er her, men den er klart mere afdæmpet.

Du har lyttet til Made in America, når USA forandrer Danmark. Tak.

Programmet her var produceret af Kiss content for Loud og Nationalmuseets medie Vores Tid. Tilrettelægger og producer Tom Carstensen. Christina Fabrin hedder Jeg og jeg har speaket. Lasse Charlie Pedersen var vært og redaktør